

Overvejelser omkring Kompositoriske Smuler

“Der bliver slet intet til med Nødvendighed, ligesaa lidet som Nødvendigheden blive til, eller Noget ved at blive til bliver til det Nødvendige”

I sit skrift *Philosophiske Smuler* arbejder Søren Kierkegaard med tidslige begreber som f. eks. ”Tilblivelsen” eller ”Øieblikket”:

”... Hvorledes forandres det, som bliver til; eller hvilken er Tilblivelsens Forandring? thi dersom det Tilblivende ikke i sig selv forbliver uforandret i Tilblivelsens Forandring, saa er det Tilblivende ikke dette Tilblivende, men et andet ...”

eller i en paradoksal begrebssammenfletning:

”Og nu Øieblikket. Det er vel kort og timeligt som Øieblikket er det, forgangent, og dog er det fyldt af det Evige. Et saadant Øieblik maa dog have et særligt navn, lad os kalde det : Tidens Fylde”

Bruno Walter en af det tidlige tyvende århundrede største dirigenter talte om den udstrakte musikalske tid - en tidlig rummelighed, som han markant så manifesteret i Mozarts operaer. Her ejer tre sekunders musik en dybde og historie, som ligger langt udover de 3 sekunders faktiske forløb.

Det er præcis den iagttagelse - spændingsfeltet mellem erindringen og nuet, som blev bestemmende det valg af musik, jeg ville nærme mig Søren Kierkegaards skrift med.

Dels min egen musik med sin intenderede karakter, dels den musik af Mozart og Brahms jeg ville citere fra, genopdage ved at komponere videre ind i dens særegne motivverden.

Ved at give mig i kast med at gendigte - omkalfaltre et værk af W.A. Mozart, så afklaret og fuldkomment i sin form som det er, følte jeg mig mange gange nærmest sat i samme situation, som et af de mange ”uskyldige” ord ”*mulighed*” f. eks. Søren Kierkegaards svimler rundt med. Her spinnes man helt om bag ordets umiddelbart konkrete betydning og ud i et tomrum:

”det Ikkeværendes Intethed, og den tilintetgjorte Mulighed...”

og videre hen i en tilstedeværelse - et moment, som med Søren K’s ord rummer gnisten af *”hiint Øieblik skjult i det Evige, indoptaget deri.”*

Den proces er i fuld samklang med hele udgangspunktet for *Philosophiske Smuler*, hvor Søren Kierkegaard tager udgangspunkt i Sokrates’ spørgsmål om

”Hvorvidt kan Sandheden læres”. Søren K’s tese (ligesom Sokrates’ selv) er at den ligger implicit i een selv, at al *”Læren og Søgen kun er Erindren”*, og derved kommer Søren Kierkegaard ind på det ”historiske” som begreb med den iboende tidsoplevelse - og forløb som ethvert historisk udgangspunkt nødvendigvis må rumme : *Kan der gives et historisk Udgangspunkt for en evig Bevidsthed ; hvorledes kan et saadant interessere mere end historisk ; kan man bygge en evig Salighed paa en historisk Viden ?* (indledende motto for ”*Philosophiske Smuler*”)

I 1. sats *Det virkelige er ikke mere nødvendigt* og 2. sats *Hvad der er skeet* har jeg indarbejdet motiver og store citatafsnit fra W.A. Mozarts Sonate for violin og klaver K526.

6. sats *“Gjordemoder”* har ikke direkte citater fra Brahms, men ejer en påmindelse om Brahms ved mit akkordvalg og rytmik.

Brahms komponerede sin sene sonate for klarinet og klaver nr. 1 i f-mol med en metamorfosisk satsteknik, hvor det musikalske motiv virker i et referencerum der både er bagud- og fremad-rettet; i det lys kan man se anskue dette værk som en musikalsk analogi til Sk’s dobbelttredede tidsbegreb.

Kuno Kjærbye oktober 2013